

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Saksnr.

Arkivnr.

Deres ref.
06/1856 FM KSj

Fra

Vår ref.
TAa/AHåDato
15. mai 2006

Forskrifter til ny forsikringslov mv. - høring

Det vises til departementets høring om ovennevnte. Orkla ASA er ikke offisiell høringsinstans, men vi tillater oss likevel å avgi høringsuttalelse da en del forhold tatt opp i høringsbrevet har spesielt stor betydning og interesse for vårt konsern.

1. Avkastningsgaranti for pensjoner under utbetaling

Den nye forsikringslovgivningen skal etablere klarere skiller mellom de forsikredes og selskapenes midler, klarere fordeling av risiko mellom kunde og selskap, og mer oversiktlig prising av livsforsikringsprodukter. Orkla støtter disse hovedprinsippene.

Vi oppfatter imidlertid høringsutkastets forslag om årlig betaling til dekning av vederlag for forvaltning av de aktuelle midler samt for avkastningsgarantien for pensjonister i kollektive ordninger som uheldig. Dette forslaget vil medføre store konsekvenser for eksisterende ytelsesordninger.

Den nye forsikringsloven innebærer en omlegging av forsikringsselskapenes pris- og fortjenestemodeller fra overskuddsdeling til forhåndsprising av forsikringsprodukter som generelt prinsipp. Loven åpner også for bruk av modifisert overskuddsdeling på enkelte typer kontrakter. Etter § 9-12 i ny forsikringslov skal overskudd tilordnet fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktsfastsatte forpliktelser behandles etter modellen for modifisert overskuddsdeling. Loven åpner for at det i forskrift kan fastsettes at denne modellen også skal gjøres gjeldende for andre typer kontrakter.

I Ot. prp. nr. 74 (2003-2004) på side 90 tok Finansdepartementet opp spørsmålet om hvorvidt modellen for modifisert overskuddsdeling også burde omfatte pensjoner under utbetaling.

Departementet konkluderte med at

"det kan være forhold som taler for at overskuddsmodellen som benyttes for fripoliser også bør gjøres gjeldende for pensjoner under utbetaling", og viste til at lovforslaget inneholdt hjemmel til å gi slike regler i forskrift.

I utkastet til forskrifter sier imidlertid departementet at samtlige tjenester til pensjonsordningen både i forhold til yrkesaktive og pensjonerte arbeidstakere skal omfattes av

ORKLA ASA

Adresse Oslo

Postadresse: Postboks 423 Skøyen, NO-0213 Oslo
Kontoradresse: Karenslyst allé 6, 0278 Oslo
Tlf. 22 54 40 00
Telefax 22 54 45 90
Foretaksregisteret: NO 910 747 711 MVA

Adresse Sarpsborg

Postadresse:
Postboks 162, NO-1701 Sarpsborg
Tlf. 69 11 80 00
Telefax 69 11 87 70

Adresse Løkken Verk

Postadresse:
Postboks 8, NO-7331 Løkken Verk
Tlf. 72 49 90 00
Telefax 72 49 90 01

det generelle prinsippet om at ”selskapets godtgjørelse for tjenester til en kollektiv pensjonsordning skal beregnes på årsbasis og betales årlig av foretaket”.

Konsekvensene av dette er ikke belyst i høringsnotatet.

I dag dekkes avkastningsgarantien for pensjoner under utbetaling gjennom overskuddsdelingen. Departementets forslag påfører bedriftene en betydelig ekstrakostnad, uten at dette er drøftet i høringsnotatet.

Merkostnaden for bedriftene vil ikke være knyttet til dagens aktivitet, men til et antall personer som tidligere har arbeidet i bedriften. I gjeldende avtaler mellom bedriftene og forsikringsselskapene er det nettopp nedfelt at det skal betales premie for hver arbeidstaker for tiden fra arbeidstakeren blir tatt opp i pensjonsordningen og frem til pensjonsalderen.

Vi er kjent med at Kredittilsynet i et tidligere forskriftsutkast tok opp og problematiserte disse forholdene. Kredittilsynet pekte bl.a. på:

”Foretaket kan således bli påført en uforholdsmessig stor premiebelastning for avkastningsgarantien dersom sammensetningen i medlemsbestanden består av få yrkesaktive medlemmer og et større antall pensjonister. Etter gjeldende regelverk og praksis har foretaket ikke ansvar for ytterligere premiebetaling etter at et medlem dør eller blir pensjonist. Det er grunn til å tro at foretak flest heller ikke ønsker å bli påført et slikt ansvar” (Kredittilsynet: Utkast til forskrifter til kapittel 7 og 9 i ny forsikringslov, 24. oktober 2005).

Vi ser følgende mulige konsekvenser av departementets forslag:

- Økonomisk incentiv for bedriftene til å betale lavest mulig pris for avkastningsgarantien. Reduksjon av prisen kan skje gjennom å redusere risikoen i forvaltningen av pensjonsmidlene. Det vil medføre at forventet avkastning blir redusert, og overskuddet på premiereservfondet som etter Lov om foretakspensjon § 8-5 annet ledd skal tilføres pensjonistenes overskuddsfond reduseres. Dersom det ikke oppnås avkastning utover garantert rente, vil ytelsene til pensjonistene ikke bli regulert. Det vil være uheldig, ikke minst fordi pensjonistene lever stadig lenger.
- Økonomisk incentiv for bedrifter med ytelsesordninger til å avvikle disse og gå over til innskuddspensjon. Bedrifter som vil slippe en årlig faktura for rentegarantien, kan kun oppnå dette ved å avvikle ytelsesordningen og legge om til innskuddsordning. Stadig flere bedrifter har de siste årene gått fra ytelses- til innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger. Bedriftenes hovedargument for å gjøre dette er i følge en FAFO-undersøkelse å få mer forutsigbare pensjonsutgifter. Departementets forslag vil forsterke de økonomiske incentivene for omdanning fra ytelses- til innskuddspensjon, og kan slik bidra til å øke omdanningstakten ytterligere. Dette er et sentralt tema for bedrifter og ansatte som overhodet ikke er belyst i høringsutkastet. Dersom ytelsesordningene avvikles i sin helhet uten bruk av overgangsordninger, vil mange arbeidstagere måtte påregne en lavere pensjon enn om overgangen håndteres mer gradvis.

- Dårligere pensjon for eldre arbeidstakere? Bedrifter som går fra ytelsespensjon til innskuddspensjon lar ofte arbeidstakere over en viss alder stå i ytelsesordningen. Departementets forslag gir sterke økonomiske incentiver til at også disse gruppene eldre arbeidstakere skal over i innskuddsordningen. De ulike opptjeningsmodellene for ytelses- og innskuddsordninger gjør at eldre arbeidstakere får dårligere pensjonskompensasjon for lønnsvekst i innskuddsordninger sammenlignet med ytelsesordninger.
- Kontantverdien av de samlede påregnelige premiekrav må balanseføres. Det bør belyses om man etter ny regnskapsstandard må balanseføre det premiekrav som kan bli fremsatt overfor bedriftene med hele sin kumulative kontantverdi umiddelbart. Hvis så, kan gjeldsgraden i en rekke norske virksomheter forverres betydelig.

Orkla foreslår at departementet endrer forskriften slik at pensjoner under utbetaling i kollektive pensjonsordninger også omfattes av modifisert overskuddsdeling.

2. Administrasjonskostnader og innskuddspensjon

Høringsnotatet inneholder forslag til presisering av bestemmelsene i Lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP) om at foretaket skal betale alle kostnadene knyttet til administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader til kapitalforvaltning.

Den nye forsikringsloven legger opp til en mer oversiktlig og riktig prising av livsforsikringsprodukter. Orkla støtter dette og tror dette vil stimulere konkurransen og gi bedriftene lettere oversikt over de reelle kostnadene knyttet til ulike spareprodukter. Orkla gikk per 1.1.2004 over til innskuddspensjon etter Lov om innskuddspensjon og var da pådriver for at tilbyderne skulle prise forvaltning og administrasjon separat, og at kostnader til selve administrasjonen av ordningen ikke skulle tilordnes forvaltningskapitalen. Samtidig var vi opptatt av at prising av forvaltning skulle være på et riktig nivå i forhold til de aktivklasser som ble tilbudt. Siden de ansatte kunne velge mellom ulike investeringsporteføljer, ville det være naturlig at den reelle kostnaden ved de valg som ble gjort belastes den ansatte. Så lenge lovverket krever de faktiske kostnadene ved forvaltning opplyst, vil disse være lett tilgjengelige både for bedriften og de ansatte. Orkla mener det er et riktig prinsipp at forvaltningskostnadene belastes den ansatte, mens alle andre kostnader til administrasjon og drift av ordningen belastes bedriften. Vår argumentasjon for at forvaltningskostnadene bør belastes den ansatte er følgende:

Forholdet mellom pris og forventet avkastning

I en innskuddsordning vil de ansattes pensjon være avhengig av forvaltningsresultatet. Dersom forvaltningskostnadene skal belastes bedriftene, vil disse ha klare incentiver til å velge de rimeligste forvaltningsløsningene. Dette vil da med stor sannsynlighet gi de ansatte en dårligere netto avkastning. Fra enkelte arbeidstakerorganisasjoner har det blitt hevdet at dersom bedriften betaler forvaltningshonoraret, vil dette gi større fokus fra bedriften på kostnadenes størrelse. Dette kan være riktig, men resultatet kan bli at bedriftene velger forvaltningsløsninger med lave kostnader, størst mulig grad av forutsigbarhet og lav forventet avkastning. Dersom de ansatte belastes forvaltningskostnadene, vil bedriften ha kun et incentiv, nemlig å sikre de ansatte høyest mulig netto avkastning uansett hvilken investeringsprofil de eventuelt måtte velge.

Konkurransesituasjonen

Både de ansatte og bedriftene vil være tjent med best mulig konkurranse i dette markedet. Dersom forvaltningskostnadene skal belastes foretaket, vil dette favorisere livsforsikringselskapene som driver egen kapitalforvaltning og være ekskluderende for de aktørene som er basert på verdipapirfond.

Kostnader ved yngre og eldre arbeidstakere

En positiv effekt ved innskuddsbaserte ordninger, er at kostnaden for bedriftene er uavhengig av alder. Dermed reduseres risikoen for diskriminering av eldre arbeidstakere. Dette betinger imidlertid at forvaltningskostnadene belastes arbeidstakeren. Dersom forvaltningskostnadene skal betales av bedriften, oppheves dette. Forvaltningskostnadene for eldre arbeidstakere med stor opptjent kapital vil kunne bli betydelig høyere enn årlig innskudd, og kostnadene for disse dermed betydelig høyere enn med nyansatte yngre arbeidstakere. Spesielt vil dette kunne være problematisk der eldre arbeidstakere skifter arbeidsgivere og ny arbeidsgiver må overta forvaltningskostnadene for kapital opptjent i annet arbeidsforhold.

Orkla foreslår at departementet fastsetter i forskriften at forvaltningskostnader og kostnader i forbindelse med skifte av investeringsprofil belastes den ansatte, og at alle andre kostnader belastes bedriften.

3. Lov om innskuddspensjon og innskuddssatser

For innskuddsbasert pensjon er det krav om innslagspunkt for innskudd på 1 G etter OTP-regelverket, mens det ikke finnes noe tilsvarende krav verken i LOI eller forskrift til denne. Etter vårt skjønn går det klart frem av alle forarbeider at hensynet bak innføring av obligatorisk tjenstepensjonsordning var at ansatte i foretak som ikke hadde en ordning som oppfylte lovens minstekrav nå skulle få et garantert minsteinnskudd. Vi mener følgelig at det bør legges avgjørende vekt på om eksisterende ordninger verdimessig fyller minimumsvilkårene i OTP.

Det fremgår av Banklovkomisjonens innstilling at man "...ved utformingen av lovforslaget har lagt vekt på at foretakene skal ha frihet med hensyn til valg av og utformingen av pensjonsordningene, så lenge de tilfredsstiller visse minimumskrav." (NOU 2005:15 s. 191).

Vi påpeker i denne forbindelse at krav om et nytt innslagspunkt vil medføre en urimelig forskjellsbehandling mellom bedrifter som har eksisterende ytelsesordninger i henhold til foretakspensjonsloven og bedrifter som har innskuddsordninger. Det følger uttrykkelig av lov om OTP § 5 at minstekrav til pensjonsordning med ytelsesbasert foretakspensjon er at den minst vil gi alderspensjon i samsvar med det minstekrav som følger av OTP. For bedrifter med ytelsesordning er det altså tilstrekkelig å godtgjøre at foretakspensjonsordningen oppfyller minstekravene hva gjelder verdi. Vi kan vanskelig se noen god begrunnelsen for at det ikke på samme måte skal være tilstrekkelig at verdien er ivaretatt også når det gjelder innskuddsordninger.

Det vises i denne forbindelse til brev av 31. mars 2006 til Finansdepartementet fra en rekke norske bedrifter med innskuddsbasert tjenstepensjon.

På bakgrunn av ovennevnte og innholdet i nevnte brev, ber vi om at departementet vurderer følgende, i prioritert rekkefølge;

1. Vurdere hvorvidt lov om OTP med tilhørende forskrifter medfører at eksisterende ordninger som verdimessig minst gir like store innskudd som minstekravene i OTP må endre innslagspunktet fra 2 G til 1 G.
2. Skulle departementet mene det foreligger plikt til endring av innslagspunkt som nevnt i pkt. 1, ber vi om at det innføres overgangsregler slik at ordninger som fyller ovennevnte vilkår og er etablert før 1. juli 2006 kan opprettholde innslagspunkt på 2 G.
3. Dersom departementet heller ikke ser å kunne innføre overgangsbestemmelse som nevnt over, ber vi om at det åpnes for at dagens ordninger med innslagspunkt på 2 G, kan innføre minimumssatsen (2 %) for lønn mellom 1 G og 2 G, og forøvrig opprettholde de etablerte innskuddssatser.

Med hilsen
For Orkla ASA

Tor Aamot
Direktør organisasjon og personal